Finans Komitelerinin Veri Yetkisi İptal

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Genel Kurul (Norm Denetimi)	10.09.2025	İptal

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/113	2025/177	4059 SK m.1/4, 4059 SK m.1/A-7, 6698 KVKK, Anayasa 13, Anayasa 20, Anayasa 35, Anayasa 153

ÖZET

Kamu kurumlarını Finansal İstikrar Komitesi ve Fiyat İstikrarı Komitesinin istediği her bilgiyi vermekle yükümlü kılan hükümler, tüzel kişilere ait ticari bilgiler için kullanım, saklama ve itiraz güvencesi öngörmediğinden mülkiyet hakkına aykırı bulunarak iptal edildi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/finansal-istikrar-komitesi-veri-talebi-iptal-aym-2025-177/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı: 2024/113

Karar Sayısı: 2025/177

Karar Tarihi: 10/9/2025

R.G. Tarih-Sayı: 31/12/2025-33124

İPTAL DAVALARINI AÇANLAR: 1. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri (129 milletvekili) (E.2021/78) 2. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri (131 milletvekili) (E.2024/113)

İPTAL DAVALARININ KONUSU: A. 20/5/2021 tarihli ve 7319 sayılı Sigortacılık ile Diğer Bazı Alanlara İlişkin Kanunlarda ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 3. maddesiyle 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Finansal İstikrar ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 1. maddesinin (4) numaralı fıkrasına eklenen ikinci cümlenin, B. 16/11/2022 tarihli ve 7421 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 9. maddesiyle 4059 sayılı Kanun'a eklenen 1/A maddesinin (7) numaralı fıkrasının, Anayasa'nın 2.,

7., 13., 20., 35., 90. ve 123. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talepleridir.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

1. 7319 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle 4059 sayılı Kanun'un 1. maddesinin iptali talep edilen ikinci cümlenin eklendiği (4) numaralı fıkrası şöyledir: "(4) Komite, görev alanı ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarından her türlü veri ve bilgiyi talep edebilir. (Ek cümle:20/5/2021-7319/3 md.) Kamu kurum ve kuruluşları, talep edilen veri ve bilgiyi Komitenin belirleyeceği şekil ve süreler içerisinde vermekle yükümlüdür."

2. 7421 sayılı Kanun'un 9. maddesiyle 4059 sayılı Kanun'a eklenen 1/A maddesinin iptali talep edilen (7) numaralı fıkrası şöyledir: "(7) Fiyat İstikrarı Komitesi, görev alanına giren konularla ilgili her türlü bilgi ve belgeyi, kamu kurum ve kuruluşlarından isteme yetkisine sahiptir. Kamu kurum ve kuruluşları, talep edilen bilgi ve belgeyi Fiyat İstikrarı Komitesinin belirleyeceği şekil ve süre içerisinde vermekle yükümlüdür."

II. İLK İNCELEME

A. E.2023/22 Sayılı Dava Yönünden

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca 16/2/2023 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

B. E.2021/78 Sayılı Dava Yönünden

2. Anılan İçtüzük hükümleri uyarınca 2/9/2021 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. AYIRMA VE ESASA KAYIT KARARI

3. 16/11/2022 tarihli ve 7421 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 9. maddesiyle 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Finansal İstikrar ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'a eklenen 1/A maddesinin (7) numaralı fıkrasının iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına ilişkin davanın E.2023/22 sayılı davadan ayrılmasına, yeni bir esasa kaydedilmesine ve esas incelemenin bu yeni esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 4/4/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV. BİRLEŞTİRME KARARI

4. 20/5/2021 tarihli ve 7319 sayılı Sigortacılık ile Diğer Bazı Alanlara İlişkin Kanunlarda ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 3. maddesiyle 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Finansal İstikrar ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 1. maddesinin (4) numaralı fıkrasına eklenen ikinci cümlenin iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına ilişkin davanın E.2021/78 sayılı davadan ayrılmasına ve aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle E.2024/113 sayılı

dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esas incelemenin E.2024/113 sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 5/11/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V. ESASIN İNCELENMESİ

5. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu kanun hükümleri, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. 7319 Sayılı Kanun'un 3. Maddesiyle 4059 Sayılı Kanun'un 1. Maddesinin (4) Numaralı Fıkrasına Eklenen İkinci Cümlenin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

6. 4059 sayılı Kanun'un 1. maddesinde Finansal İstikrar Komitesinin (Komite) kurulmasına, oluşumuna, görev ve yetkilerine ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrasında finansal sistemin sürdürülebilir ekonomik büyümeyi sağlıklı bir şekilde desteklemesi, piyasalarda güvenin korunması için kırılganlıkların belirlenmesi ve sistemik risklerin yönetilmesinde ilgili kurumlar arasında iş birliği ve eş güdümün sağlanması amacıyla Komitenin kurulduğu belirtilmiştir.

7. Maddenin (2) numaralı fıkrasına göre Komite; Hazine ve Maliye Bakanının başkanlığında, Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı, Strateji ve Bütçe Başkanı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Başkanından oluşur.

8. (4) numaralı fıkranın birinci cümlesinde Komitenin görev alanıyla ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarından her türlü veri ve bilgiyi talep edebileceği belirtilmiştir. Anılan fıkranın dava konusu ikinci cümlesinde ise kamu kurum ve kuruluşlarının talep edilen veri ve bilgiyi Komitenin belirleyeceği şekilde ve süreler içinde vermekle yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

9. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralla Komitenin kamu kurum ve kuruluşlarından talep ettiği veri ve bilginin kişisel veri niteliğinde olduğu, bu bilgilerin ticari iş ve işlemleri de içerebileceği, kuralın bu yönüyle kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sınırlama getirdiği, kuralda Komiteye tanınan yetkinin sınırına, veri ve bilgilerin ne kadar süreyle nasıl muhafaza edileceğine, amacı dışında kullanılmasının engellenmesine, analiz ve imha edilme usulüne ilişkin güvencelerin öngörülmediği ayrıca söz konusu veri ve bilgilerin ticari ve meslek sırları ile müşteri çevresini de kapsadığı, bunların mülkiyet hakkı kapsamında korunması gerektiği, kuralın ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle de bağdaşmadığı, kuralla idareye sınırsız ve belirsiz bir yetkinin tanındığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 7., 13., 20., 35., 90. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

10. Anayasa'nın 20. maddesinin birinci fıkrasında herkesin özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı belirtilmiş; üçüncü fıkrasında da "Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir." denilerek kişisel verilerin korunması özel hayatın gizliliğinin korunması kapsamında güvenceye kavuşturulmuştur.

11. Anayasa'nın anılan maddesinde 7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Kanun'la yapılan değişikliğe ilişkin madde gerekçesinde "Anayasada kişisel verilerin korunmasına yönelik dolaylı hükümler bulunmakla birlikte yeterli değildir. Mukayeseli hukukta ve tarafı olduğumuz uluslararası belgelerde de kişisel verilerin korunması önemle vurgulanmaktadır. / Maddeyle, herkesin, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı, anayasal bir hak olarak teminat altına alınmaktadır. Bu bağlamda, bireylerin kendilerini ilgilendiren kişisel veriler üzerinde hangi hak ve yetkilere sahip olduğu ve kişisel verilerin hangi hallerde işlenebileceği hükme bağlanırken, kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği öngörülmektedir." denilmiştir.

12. Söz konusu gerekçe gözetildiğinde anayasa koyucunun kişisel verilerin korunmasını istemeyi Anayasa'nın anılan maddesi kapsamında güvence altına almakla birlikte bu güvenceyi "bireylerin kendilerini ilgilendiren kişisel veriler" demek suretiyle gerçek kişiler bakımından mümkün kıldığı görülmektedir.

13. Nitekim Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Olarak Gerçek Kişilerin Korunması ve Bu Verilerin Serbest Dolaşımı Hakkında 27/4/2016 Tarihli ve 2016/679 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü (Genel Veri Koruma Tüzüğü) ile Elektronik İletişim Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Mahremiyetin Korunması Hakkındaki 12/7/2002 tarihli ve 2002/58/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifi'nde tüzel kişilerin kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı kapsamında olduğuna ilişkin bir kabul yapılmamıştır. Benzer olarak Avrupa Konseyinin 18/5/2018 tarihli Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Olarak Bireylerin Korunmasına Yönelik Sözleşmeyi (108 sayılı Sözleşme) Modernize Eden Sözleşme ile 12/5/2022 tarihli Gelişmiş İşbirliği ve Elektronik Delillerin İfşasına İlişkin Siber Suçlar Sözleşmesi İkinci Ek Protokolü'nde yer alan kişisel veri tanımlamalarında gerçek kişilere ilişkin bilgilerin kapsama alındığı anlaşılmaktadır.

14. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarında da belirtildiği üzere "...adı, soyadı, doğum tarihi ve doğum yeri gibi bireyin sadece kimliğini ortaya koyan bilgiler değil; telefon numarası, motorlu taşıt plakası, sosyal güvenlik numarası, pasaport numarası, özgeçmiş, resim, görüntü ve ses kayıtları, parmak izleri, IP adresi, e-posta adresi, hobiler, tercihler, etkileşimde bulunulan kişiler, grup üyelikleri, aile bilgileri, sağlık bilgileri gibi kişiyi doğrudan veya dolaylı olarak belirlenebilir kılan tüm veriler..." kişisel veri olarak kabul edilmektedir (AYM, E.2013/122, K.2014/74, 9/4/2014; E.2014/149, K.2014/151, 2/10/2014; E.2014/74, K.2014/201, 25/12/2014; E.2014/180, K.2015/30, 19/3/2015; E.2015/32, K.2015/102, 12/11/2015).

15. Dava konusu kural uyarınca kamu kurum ve kuruluşları tarafından Komiteye verilmesi zorunlu olan bu veri ve bilgilerden bazılarının gerçek kişiyi doğrudan veya dolaylı olarak belirlenebilir kılan kişisel verileri de içerebileceği açıktır. Bu itibarla kural kişisel veri niteliğinde olan bilgilerin Komiteye verilmesini zorunlu tutmak suretiyle kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sınırlama getirmektedir.

16. Anayasa'nın 20. maddesi uyarınca kişisel veriler ancak kanunda öngörülen hâllerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Ayrıca temel hak ve özgürlüklerin sınırlanmasına ilişkin genel ilkeleri düzenleyen Anayasa'nın 13. maddesi gözönünde bulundurulmalıdır.

17. Anayasa'nın 13. maddesinde "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." denilmektedir. Anayasa'nın söz konusu maddesine göre kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına getirilen sınırlamaların kanunla yapılması, Anayasa'da öngörülen sınırlama sebeplerine, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine uygun olması gerekir.

18. Bu kapsamda Anayasa'nın 13. ve 20. maddeleri uyarınca kişisel verilerin korunmasını isteme hakkını sınırlamaya yönelik kanuni bir düzenlemenin şeklen var olması yeterli olmayıp yasal kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olması gerekir.

19. Esasen temel hakları sınırlayan kanunun bu niteliklere sahip olması, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye bağlanan hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir. Hukuk devletinde kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfî uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Kanunda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenliğin sağlanması bakımından da zorunludur. Zira bu ilke hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E.2015/41, K.2017/98, 4/5/2017, §§ 153, 154). Dolayısıyla Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye bağlanan hukuk devleti ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

20. 4059 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasında Komitenin amacının belirtildiği, (2) numaralı fıkrasında Komitenin kimlerden oluştuğunun hükme bağlandığı, (3) numaralı fıkrasında Komitenin görevlerinin düzenlendiği, (4) numaralı fıkrasının birinci cümlesi uyarınca Komitenin kamu kurum ve kuruluşlarından isteyeceği veri ve bilginin görev alanıyla ilgili olabileceği gözetildiğinde kurala konu veri ve bilginin kapsamının, bu veri ve bilgiyi istemeye yetkili ve vermekle yükümlü olan kuruluşların herhangi bir tereddüde yer vermeyecek şekilde açık ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde kuralın belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olduğu ve bu yönüyle kanunilik şartını taşıdığı anlaşılmaktadır.

21. Anayasa'nın 20. maddesinde kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı için herhangi bir sınırlama nedeni öngörülmemiş olmakla birlikte özel sınırlama nedeni öngörülmemiş hakların da hakkın doğasından kaynaklanan bazı sınırlarının bulunduğu kabul edilmektedir. Öte yandan Anayasa'nın başka maddelerinde yer alan hak ve özgürlükler ile devlete yüklenen ödevler, özel sınırlama sebebi gösterilmemiş hak ve özgürlüklere sınır teşkil edebilir (AYM, E.2020/47, K.2023/36, 22/2/2023, § 67).

22. Kamu kurum ve kuruluşlarının talep edilen veri ve bilgiyi Komitenin belirleyeceği şekil ve süreler içinde vermekle yükümlü kılınmasının, finansal sistemin sürdürülebilir ekonomik büyümeyi sağlıklı bir şekilde desteklemesi, piyasalarda güvenin korunması için kırılganlıkların belirlenmesi ve sistemik risklerin yönetilmesi hususlarında ilgili kurumlar arasında iş birliğin ve eş güdümün sağlanması amacına hizmet etmediği söylenemez.

23. Bu itibarla kuralın devletin Anayasa'nın 5., 166. ve 167. maddelerinde belirtilen pozitif yükümlülükleri kapsamında kişilerin ve toplumun huzur ve refahını sağlama, ekonomik kalkınmayı planlama, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı tedbirleri alma amaçlarına yönelik olduğu, dolayısıyla kuralla kişisel verilerin korunması hakkında getirilen sınırlamanın anayasal bağlamda meşru bir amacının bulunduğu anlaşılmaktadır.

24. Diğer yandan finansal sektörün sağlıklı ve düzenli şekilde işlemesinin sağlanması amacıyla kuralla getirilen sınırlamanın zorunlu bir toplumsal ihtiyaçtan kaynaklanmadığı söylenemez. Dolayısıyla kuralın demokratik toplum düzeninin gerekleriyle çelişen bir yönü bulunmamaktadır.

25. Bu çerçevede kamu kurum ve kuruluşlarının Komitenin görev alanıyla ilgili veri ve bilgiyi finansal sektörde iş birliği ve eş güdümü gerçekleştirmekle görevli Komiteye vermesinin bu alandaki iş birliğinin ve eş güdümün gerçekleştirilmesine katkı sunacağı gözetildiğinde kuralın anılan meşru amaca ulaşma bakımından elverişli ve gerekli olmadığı söylenemez.

26. Orantılılık bakımından yapılacak değerlendirmede ise kişisel verilerin korunması hakkına getirilen sınırlamanın sınırlama amacına uygun ve orantılı şekilde kullanılmasını sağlayacak yasal güvencelere yer verilip verilmediği ile kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı ile meşru amaç arasındaki makul dengenin kurulup kurulmadığının incelenmesi gerekir.

27. Bu bağlamda Anayasa Mahkemesi daha önce verdiği kararlarda, kişisel verileri işleyen tüm gerçek ve tüzel kişilerin 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında olduğundan hareketle incelenen kanunda özel bir düzenleme yer almasa dahi anılan Kanun'daki genel hükümlerin kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı yönünden gerekli güvenceleri karşıladığını belirtmiştir (bkz. AYM, E.2021/84, K.2022/117, 13/10/2022, §§ 65-73; E.2020/67, K.2022/139, 9/11/2022, §§ 54-59; E.2021/28, K.2024/11, 18/1/2024, § 15).

28. Anılan Kanun'un 28. maddesinde bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı hâller sayılmış olup kuralda düzenlenen veri ve bilgilerin istisna sayılan hâller kapsamında yer almadığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla Kanun hükümlerinin kamu kurum ve kuruluşları tarafından Komiteye verilecek veri ve bilgiler bakımından da geçerli olduğunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır.

29. Dolayısıyla sınırlamanın, amacına uygun ve orantılı şekilde kullanılmasını sağlayacak yasal güvencelere yer verildiği, böylece kuralla meşru amaç ile gerçek kişilerin kişisel verilerinin korunmasını isteme hakkı arasındaki makul dengenin gözetildiği anlaşılmakla kuralın öngördüğü sınırlamanın orantısız olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

30. Açıklanan nedenlerle kuralın Anayasa'nın 20. maddesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

31. Öte yandan Anayasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrasında "Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir." denilmek suretiyle mülkiyet hakkı güvenceye bağlanmıştır. Anayasa'nın anılan maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parayla değerlendirilebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır (AYM, E.2015/39, K.2015/62, 1/7/2015, § 20). Bu bağlamda, mülk olarak değerlendirilmesi gerektiğinde kuşku bulunmayan menkul ve gayrimenkul mallar ile bunların üzerinde tesis edilen sınırlı ayni haklar ve fikrî hakların yanı sıra icrası kabil olan her türlü hak ve alacaklar da mülkiyet hakkının kapsamına dâhildir (B. No: 2014/11441, 1/2/2017, § 60).

32. Kural; kamu kurum ve kuruluşlarına, uhdelerinde bulunan tüzel kişilere ait veri ve belgeleri de Komiteye verme yükümlülüğü öngörmek suretiyle işletme ruhsatı, mesleki ünvan, ticari sır, fikrî hak ya da müşteri çevresi gibi ekonomik değeri bulunan varlıklara ilişkin veri ve belgeyi temin etme yetkisi vermektedir. Bu durumda kuralın tüzel kişiler bakımından mülkiyet hakkına yönelik bir sınırlama öngördüğü anlaşılmaktadır.

33. Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına yönelik sınırlamanın kanuniliği, meşru amacının varlığı, elverişliliği ve gerekliliği kapsamında belirtilen gerekçeler mülkiyet hakkı yönünden de geçerlidir. Bu itibarla kuralın kanunilik şartını taşıdığı, anayasal anlamda meşru amacının bulunduğu, bu amaca ulaşma bakımından elverişli ve gerekli olduğu anlaşılmaktadır.

34. Diğer yandan gerek 4059 sayılı Kanun'da gerekse başka bir kanunda kural kapsamında Komitece elde edilen tüzel kişilere ait veri ve bilgilerin kullanılmasına ve saklanmasına ilişkin ilke ve esasların belirlenmediği, bu veri ve bilgilerin ne suretle ve ne kadar süreyle saklanacağına, ilgili tüzel kişilerin söz konusu veri ve bilgilerin talep edilmesine itiraz etme imkânının olup olmadığına, veri ve bilgilerin bir süre sonra silinip silinmeyeceğine, silinecekse bu sırada izlenecek usulün ne olduğuna ilişkin olarak herhangi bir düzenlemenin bulunmadığı, kural uyarınca elde edilen veri ve bilgilerin gizliliğinin korunması ve amacı dışında kullanılmasını önleyecek yasal güvencelere yer verilmediği gibi bu veri ve bilgilerin kötüye kullanılıp kullanılmadığını denetleyecek mekanizmalarla -özellikle keyfîliğe karşı denetim ve uygulanacak yaptırımlarla- ilgili yeterli güvencelerin de öngörülmediği anlaşılmıştır.

35. Bu itibarla sınırlama amacının gerçekleştirilmesi bakımından asgari düzeyde dahi güvenceler öngörülmediği anlaşılan kuralla tüzel kişilerin mülkiyet hakkına getirilen sınırlamanın orantısız olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

36. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 13. ve 35. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Üç üye bu görüşe farklı gerekçeyle katılmıştır. İki üye bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın Anayasa'nın 2. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13., 20. ve 35. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kuralın Anayasa'nın 7., 90. ve 123. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

B. 7421 Sayılı Kanun'un 9. Maddesiyle 4059 Sayılı Kanun'a Eklenen 1/A Maddesinin (7) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

37. Dava dilekçesinde özetle; 7319 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle 4059 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (4) numaralı fıkrasına eklenen ikinci cümleye yönelik gerekçelerle dava konusu kuralın Anayasa'nın 2., 13. ve 20. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

38. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 35. maddesi yönünden de incelenmiştir.

39. Dava konusu kuralda Komitenin, görev alanına giren konularla ilgili olarak her türlü bilgi ve belgeyi kamu kurum ve kuruluşlarından isteme yetkisine sahip olduğu, kamu kurum ve kuruluşlarının da talep edilen bilgi ve belgeyi Komitenin belirleyeceği şekil ve süre içinde Komiteye vermekle yükümlü olduğu düzenlenmiştir. Bu itibarla kural, gerek gerçek kişilerle gerekse tüzel kişilerle ilgili bilgi ve belgelerin Komitenin görev alanına giren konular ile sınırlı olmak kaydıyla Komiteye verilmesini öngörmektedir.

40. 7319 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle 4059 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (4) numaralı fıkrasına eklenen ikinci cümlenin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler bu kural yönünden de geçerlidir.

41. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 20. maddesine aykırı olmamasına karşın Anayasa'nın 13. ve 35. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Üç üye bu görüşe farklı gerekçeyle katılmıştır. İki üye bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın Anayasa'nın 2. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13., 20. ve 35. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

VI. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

42. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kuralların uygulanmaları hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

A. 20/5/2021 tarihli ve 7319 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle 4059 sayılı Kanun'un 1. maddesinin (4) numaralı fıkrasına eklenen ikinci cümleye, B. 16/11/2022 tarihli ve 7421 sayılı Kanun'un 9. maddesiyle 4059 sayılı Kanun'a eklenen 1/A maddesinin (7) numaralı fıkrasına, yönelik iptal hükümlerinin yürürlüğe girmelerinin ertelenmeleri nedeniyle bu fıkraya ve cümleye ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE 10/9/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VII. HÜKÜM

A. 20/5/2021 tarihli ve 7319 sayılı Sigortacılık ile Diğer Bazı Alanlara İlişkin Kanunlarda ve Bir Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 3. maddesiyle 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Finansal İstikrar ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 1. maddesinin (4) numaralı fıkrasına eklenen ikinci cümlenin,

B. 16/11/2022 tarihli ve 7421 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 9. maddesiyle 4059 sayılı Kanun'a eklenen 1/A maddesinin (7) numaralı fıkrasının,

Anayasa'ya aykırı olduklarına ve İPTALLERİNE, iki üyenin karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükümlerinin Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE 10/9/2025 tarihinde karar verildi.

(Farklı gerekçe ve karşıoy yazıları ile üye adları bu derlemeye alınmamıştır.)